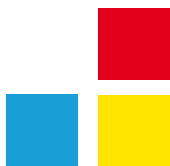

Kennisgroep Financiën

Maandag 20 maart 2023

www.poraad.nl

Welkom

Digitale vragenuurtjes financiën PO (11:00-12:00)

→ *Overzicht actualiteiten en ruimte voor stellen vragen aan PO-Raad, OCW en DUO*

- ~~15 februari 2023~~
- 12 april 2023
- 14 juni 2023
- 13 september 2023
- 8 november 2023

Kennisgroep financiën (Hogeschool Domstad, Utrecht - 13:00 – 16:00)

→ *Actualiteiten + uitdiepen thema's*

- 20 maart 2023
- 12 oktober 2023

Arbeidszaken & Bedrijfsvoering

Werkgevers in het primair onderwijs staan voor flinke uitdagingen met betrekking tot het personeel en de bedrijfsvoering.

Arbeidszaken

Hoe krijgen we voldoende goede mensen voor de klas? En hoe houden we ze? De werkgever moet zorgen voor een goed beroepsbeeld, uitdagend werk en een interessant carrièreperspectief voor zowel leraren, directeuren als ondersteunend personeel. Werknemers voelen zich erkend en gesteund door passende arbeidsvoorwaarden en een goed personeelsbeleid waarover ze mogen meepraten.

Bedrijfsvoering

Schoolorganisaties ontvangen middelen van het ministerie van onderwijs (OCW) om het onderwijs voor de leerlingen in al zijn facetten te faciliteren: leraren, leermiddelen, meubilair, onderhoud schoolgebouwen et cetera. Ze zijn verplicht om deze publieke middelen doelmatig in te zetten en te verantwoorden. Hoe weet je wat je gast ontvangen? Hoe volg je deze middelen? En hoe leg je verantwoording af aan je stakeholders? De PO-Raad ondersteunt schoolbestuurders, controllers en beleidsmedewerkers door ze te informeren, mee te denken en te (helpen) professionaliseren op het gebied van hun bedrijfsvoering.

INEL NAAR

- [Cao primair onderwijs →](#)
- [Financiën \(actueel, achtergronden en ondersteuning\) →](#)
- [Salaristabellen primair onderwijs →](#)
- [Toolbox functiebeschrijvingen →](#)

Personeelsmanagement (HRM)

HRM staat voor Human Resource Management, afwisselend personeelsmanagement.
[Naar Personeelsmanagement \(HRM\) →](#)

Arbeidsvoorwaarden

Met arbeidsvoorwaarden regel je zaken als salaris, verlof en opleiding.
[Naar Arbeidsvoorwaarden →](#)

Financiën

Actuele info, achtergronden, toolboxes en meer over financiën primair onderwijs.
[Naar Financiën →](#)

Onderwijshuisvesting

Duurzame onderwijshuisvesting is cruciaal is voor goed onderwijs.
[Naar Onderwijshuisvesting →](#)

Personeelstekort

Het personeelstekort vraagt om structurele investeringen en een langtermijnaanpak.
[Naar Personeelstekort →](#)

[Naar Financiën →](#)

Financiën

Een goed financieel beleid is gebaseerd op de (onderwijskundige) doelen. Op die manier laat je zien dat je je inzet om de kwaliteit van het onderwijs voortdurend te verbeteren. Schoolorganisaties zijn verplicht om het geld dat ze van het ministerie van OCW ontvangen doelmatig in te zetten en te verantwoorden hoe ze deze (publieke) middelen besteden.

De PO-Raad ondersteunt schoolorganisaties bij het verder professionaliseren en/of ontwikkelen van hun financieel management.

ONDERWERPEN
[Financiën actueel →](#)
[Kenniscgroep Financiën →](#)

Financiën actueel

Recente informatie en verwijzingen over de financiën van het primair onderwijs.
[Naar Financiën actueel →](#)

Financiën en verantwoording

Brochures, toelichtingen en achtergronden over thema's als begroten, verantwoorden en...
[Naar Financiën en verantwoording →](#)

Toolbox en bijeenkomsten financiën

Ondersteuning bij bekostiging, financieel management en verantwoording.
[Naar Toolbox en bijeenkomsten financiën →](#)

Toolbox en bijeenkomsten financiën

Voor ondersteuning van jouw administratie kun je gebruik maken van handzame tools op het gebied van de bekostiging, financieel management en verantwoording. Hieronder vind je een uitsplitsing van de verschillende tools. Heb je daarna nog vragen of wil je ervaringen uitwisselen, dan kun je terecht bij de:

KENNISGROEP FINANCIËN

Onderwerpen

Toolbox bekostiging en begroting >	Toolbox verantwoorden >
Toolbox personele lasten en voorzieningen >	Toolbox huisvesting >
Toolbox oude modellen >	Digitale bijeenkomst kenniscgroep financiën (vragenuur) >
Bijeenkomst kenniscgroep Financiën >	Toolbox Werkdrukmiddelen en professionalisering starters en schoolleiders >

Agenda

13:00 Welkom/ introductie

13:15 Inspectietoezicht op financiën

14:15 Pauze

14:30 Verwerking groot onderhoud in de jaarcijfers

15:30 Actualiteiten

16:00 Afronding

Agenda

13:00 Welkom/ introductie

13:15 Inspectietoezicht op financiën

14:15 Pauze

14:30 Verwerking groot onderhoud in de jaarcijfers

15:30 Actualiteiten

16:00 Afronding

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Financieel toezicht

PO-raad
20 maart 2023

Joos Francke
Financieel inspecteur

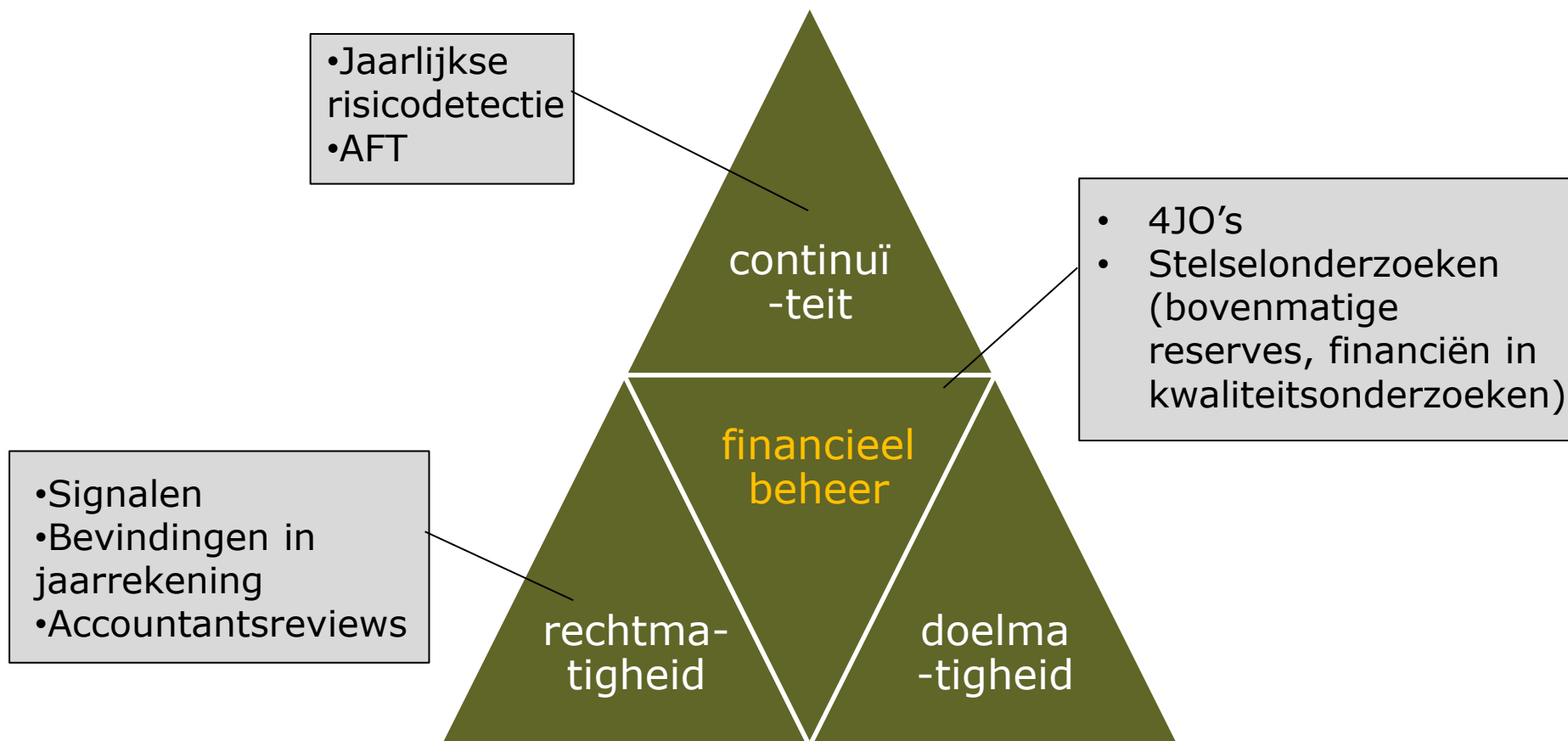
Agenda

- Financieel toezicht
- Vierjaarlijkse onderzoeken
 - Onderzoeksvragen
 - Werkwijze
 - Onderwerpen
 - Aandachtsgebieden
- Agenda 2023

→ Nog andere onderwerpen die je graag besproken ziet?

Financieel toezicht

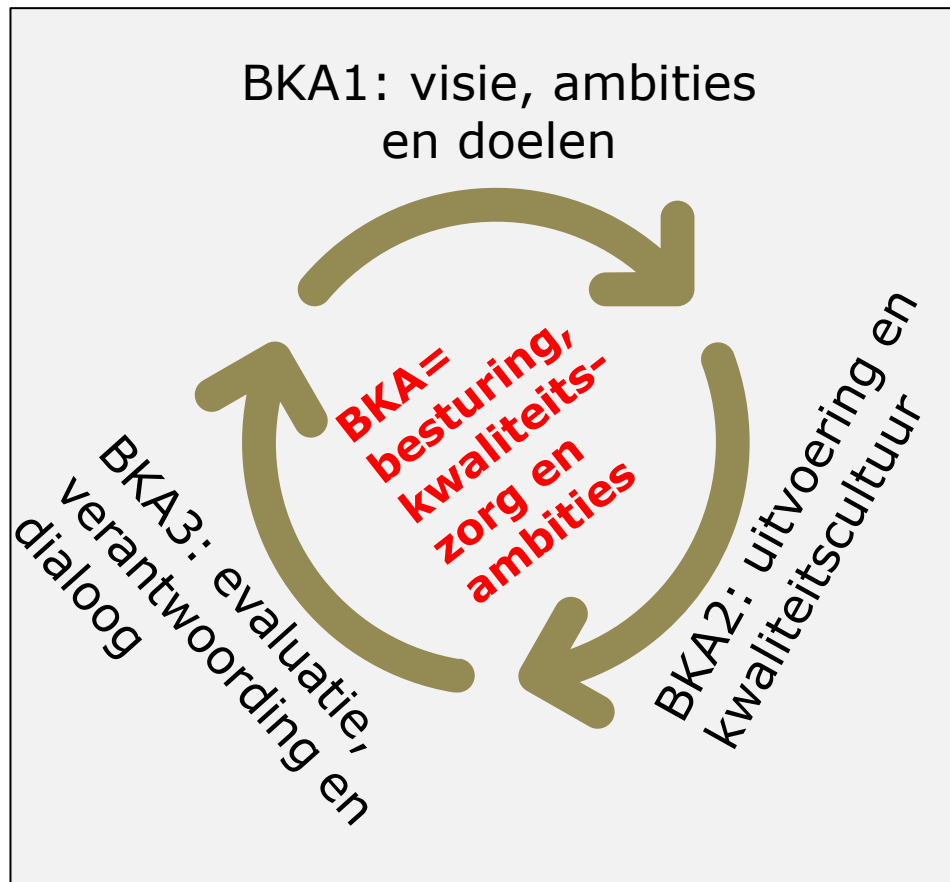

Vierjaarlijkse onderzoeken (4JO's)

→ *Wie heeft al 4JO gehad?*

Onderzoeksvragen 4JO

1. Waarborgt het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit op de opleidingen?

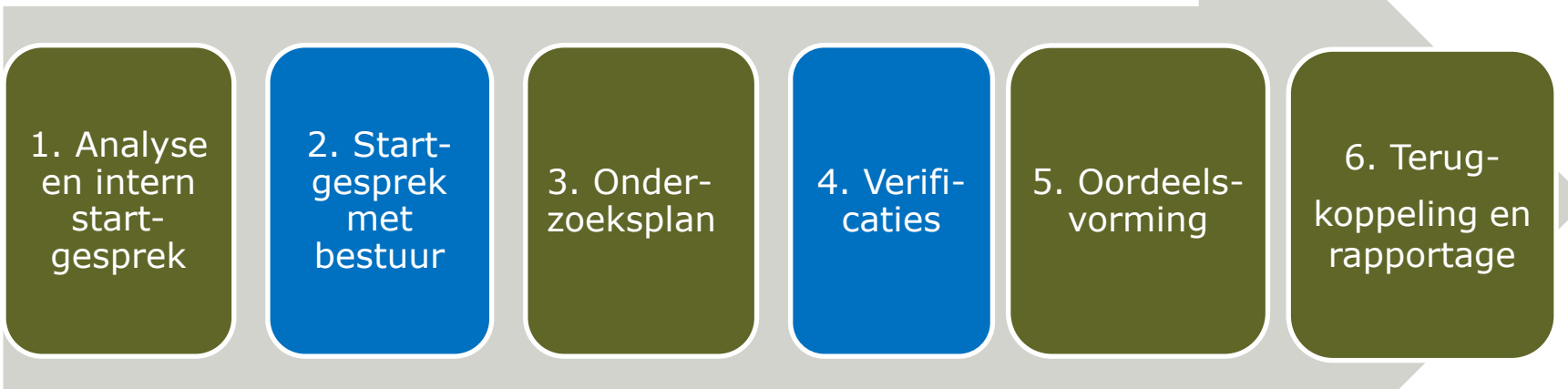
2. Is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

3. Heeft het bestuur ambities gericht op de verdere ontwikkeling van de opleidingen en draagt dit bij aan de kernfuncties van het onderwijs?

Werkwijze 4JO's

- Bestuursgericht
- Waarborgen en stimuleren
- Proportionaliteit en maatwerk
- Integratie kwaliteit en financiën
- Processtappen:

Werkwijze rekenschap analyse

Financiële analyse:

- werkprogramma in excel met vragen en kengetallen
- analyse van jaarverslag en interne meerjarenbegroting

1.1.

Werkprogramma analyse jaarverslagen 2021

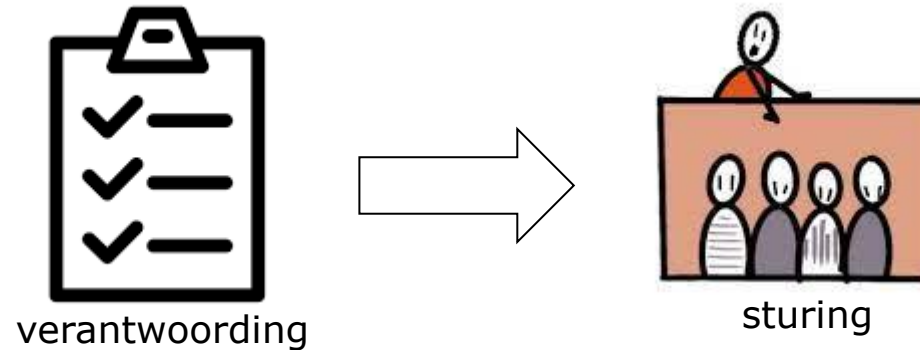
Nr.	Onderwerp/vraag
1. BKA 1: Visie, ambities en doelen	
1.1	Welk beeld geeft het bestuur over de ontwikkeling van het aantal leerlingen / studenten en aantallen fte? Zie je risico's in de ontwikkelingen?
analyse	
input EA	
vragen	
review	

Kengetallen	Indicatie	Realisatie			Prognose		
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
RDM 2021							
Liquiditeit (current ratio)	▶						
Solvabiliteit 2	▶	< 0,30					
Liquide middelen	▶	<2000k					

Ontwikkelingen in werkwijze

- Verschuiving focus:

- In oordeelsvorming informatie uit andere stukken en gesprekken meewegen
- Herstelopdrachten verantwoording geclusterd onder BKA3
- Bij onvoldoende(s) alle herstelopdrachten met vervolgtoezicht

Onderwerpen financieel beheer

BKA1

- Leerlingenaantallen en fte's
- Meerjarenbegroting (o.a. beleidsrijkheid)
- Bovenmatig vermogen en afbouw daarvan
- Risicobeheersing (risico's, beheersmaatregelen en werking)

BKA2

- Financiële kengetallen en risico's voor continuïteit
- Signalen onrechtmatigheden en evidente ondoelmatigheden
- Publiek-private activiteiten
- Intern toezicht:
 - Toezicht op rechtmatigheid en doelmatigheid
 - Advisering en ondersteuning bestuur en resultaten toezicht
- Verschillen begroting en realisatie

Aandachtsgebieden

- Analyse van inspectierapporten uit 2022 (herstelopdrachten en stimuleringspunten)
- We vragen meer aandacht van besturen en intern toezicht voor:

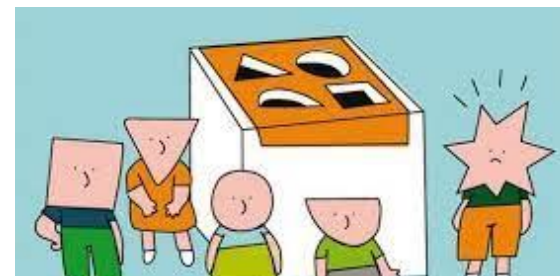
Beleidsrijk begroten

Risicobeheersing

Toezicht doelmatigheid

Effecten passend onderwijs

Aandachtsgebieden (2)

Beleidsrijk begroten:

- Meerjarenbegroting: vaker financiële oriëntatie
- (Onderwijs)doelen kunnen geregeld duidelijker
- Koppeling van middelen aan doelen kan sterker (in tekst en cijfers)

Intern toezicht op doelmatige besteding van middelen:

- Beleidsrijke begroting noodzakelijk startpunt
- In beeld, maar hoe dat wordt gedaan beperkt of niet verantwoord
- In hele cyclus inbedden

Aandachtsgebieden (3)

Checklist voor toezicht op doelmatige besteding van middelen:

1. Dragen de uitgaven bij aan het realiseren van de doelen?

- Zijn er duidelijke (en waar mogelijke meetbare en haalbare) doelen geformuleerd in de plannen (o.a. doelen op basisvaardigheden)?*
- Zijn aan deze doelen ook concreet middelen gekoppeld?*
- Wordt de voortgang van de doelen in relatie tot de inzet van middelen periodiek gemonitord, geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd?*

2. Worden de middelen slim ingezet? Denk hierbij aan:

- Is nagegaan of het geld voldoende spaarzaam wordt ingezet?*
- Zijn bij grotere beleidskeuzes of investeringen ook alternatieven overwogen?*

[Toezicht op doelmatigheid \(vtoi-nvbk.nl\)](http://vtoi-nvbk.nl)

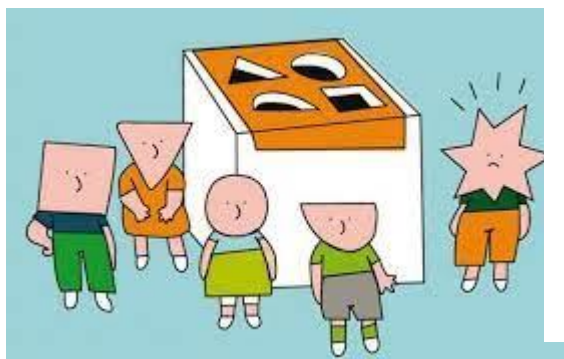

Aandachtsgebieden (4)

Risicobeheersing:

- Risico's in beeld, belang breed gedragen analyses
- Veel aandacht voor voldoende vermogen (kans*impact). Maatregelen kunnen breder
- Evaluatie risicobeheersing kan vaak beter

Inzet en effecten middelen passend onderwijs:

- Passend of inclusief onderwijs vaak speerpunt
- Meestal aangegeven hoe daar op wordt ingezet
- Vaak ontbreken de effecten: wat is er bereikt? Zijn de doelstellingen daarmee behaald?

Agenda 2023

- Verkennen aanvullende interventies op de hiervoor genoemde aandachtsgebieden

→ *Waar is behoefte aan?*

- Monitoren ontwikkeling mogelijk bovenmatige vermogens
- Aandacht voor rol en effecten van incidenteel geld in financiering

→ *Zien jullie nog andere thema's?*

Dank voor de aandacht!

Vragen?

Agenda

13:00 Welkom/ introductie

13:15 Inspectietoezicht op financiën

14:15 Pauze

14:30 Verwerking groot onderhoud in de jaarcijfers

15:30 Actualiteiten

16:00 Afronding

Agenda

13:00 Welkom/ introductie

13:15 Inspectietoezicht op financiën

14:15 Pauze

14:30 Verwerking groot onderhoud in de jaarcijfers

15:30 Actualiteiten

16:00 Afronding

Groot Onderhoud in de Jaarrekening

20 maart 2023 - door Marien Rozendaal

21 maart 2023

Agenda

- Korte terugblik ontwikkelingen groot onderhoud afgelopen jaren
- Huidige situatie
- Keuze activeren of voorziening?
- Verwerking overgang naar RJ 212

Nieuwe richtlijn RJ 212 Mat. Vaste Activa

- Tot en met 2018 drie methoden verwerking GO:
 1. Componentenbenadering – activeren
 2. Via voorziening groot onderhoud
 3. Rechtstreeks in exploitatie
- Per 1-1-2019 is methode 3 niet meer toegestaan!
- Stelselwijzigingen → overgangsbepalingen

Toepassing RJ 212 MVA

- RJ 212 MVA betreffende Voorziening Groot Onderhoud vaak niet correct toegepast
 - Geen tijdsevenredige opbouw
 - Geen opbouw per component
 - Te korte horizon
- Problemen met controleverklaringen sommige accountants
- Onderzoek Commissie van Ham
- In afwachting van rapport Commissie van Ham overgangsregeling RJO art. 4 lid 1c → tm 2022 → verlengd tot en met 2023

Rapport Commissie van Ham (1-10-2020)

- RJ-methodiek volgen – geen specifieke regeling voor het onderwijs
- Overgangstermijn tot en met 2021 - verlengd naar 2022 en 2023
- Onderscheid in:
 - Klein onderhoud → exploitatie
 - Groot onderhoud → voorziening
 - Functionele verbeteringen → activeren en afschrijven (cf. RJ)
- Maakt MJOP beleidsrijk:
 - Gebouwen die je naar verwachting gaat afstoten → alleen noodzakelijk onderhoud om tot die tijd gebouw in stand te houden
 - Geen theoretische, maar reële onderhoudstermijnen
 - Redelijke prijzen → indexatie bouwkosten
 - Voldoende lange horizon → alle componenten minimaal eenmaal in MJOP

RJ-Uiting 2021-14

- Definiëring groot onderhoud → duidelijk onderscheid tussen vervanging van belangrijke bestanddelen enerzijds en groot onderhoud anderzijds
- Vervanging belangrijk bestanddeel → activeren
- Groot onderhoud → keuze óf activeren (componentenbenadering) óf vormen van voorziening GO
- Bezwaren funderend onderwijs tegen activeren BB als je voorziening hanteert

RJ-Uiting 2022-8

- Bezwaren vanuit onderwijssectoren PO en VO voortvloeiend uit het economisch claimrecht v.d. gemeente
- Nader onderzoek door RJ naar deze specifieke situatie
- Tot nader order zijn gewijzigde alinea's daarom n.v.t. voor onderwijsinstellingen
- Overgangstermijn RJO wordt met één jaar verlengd tot en met verslagjaar 2023

RJ-Uiting 2023-3

- Bezwaren sectoren PO en VO voortvloeiend uit het economisch claimrecht v.d. gemeente gehonoreerd
- Economisch claimrecht bij gemeente → nieuwe bepalingen rond vervanging van belangrijke bestanddelen n.v.t. → als school kiest voor voorziening dan al het groot onderhoud via voorziening
- Overige bepalingen RJ 212 wel van toepassing → dus voorziening wel per component en tijdsevenredig opbouwen

RJ-Uiting 2023-3

- Keuzemogelijkheid al het onderhoud activeren ('componentenbenadering') of voorziening blijft bestaan ook als economisch claimrecht bij gemeente ligt
- Indien school volledig eigenaar (doordecentralisatie) → nieuwe bepalingen rond vervanging van belangrijke bestanddelen wel van toepassing
- Overgangsregeling verlengd tot en met 2023
- RJ-Uiting moet nog verwerkt worden in RJ-660 → kan nog bezwaar tegen ingediend worden tot 21-3-2023

Groot onderhoud

- Keuze: activeren óf voorziening?
- Mede afhankelijk van situatie → ligt economisch claimrecht bij de gemeente of niet?
- Let op effect op vermogen! → mede in het licht van signaleringswaarden

Economisch claimrecht bij gemeente

Voordelen activeren:

- Administratief eenvoudiger
- Lasten goed voorspelbaar
- Eén systematiek in het geval van verschillende gebouwen met verschillend bekostigingsregime

Economisch claimrecht bij gemeente

Nadelen activeren:

- Spanning tussen economisch claimrecht en basisuitgangspunt voor activeren (economisch eigenaar zijn)
- Lasten worden vooruitgeschoven
- Verhogend effect op publiek eigen vermogen → signaleringsgrenzen

School volledig eigenaar

Voordelen activeren:

- Administratief eenvoudiger
- Lasten goed voorspelbaar
- Eén systematiek in het geval van verschillende gebouwen met verschillend bekostigingsregime

School volledig eigenaar

Nadelen activeren:

- Spanning tussen economisch eigendom en basisuitgangspunt activeren hier niet aanwezig
- Lasten worden vooruitgeschoven → speelt veel minder dan in situatie economisch claimrecht bij gemeente
- Verhogend effect op publiek eigen vermogen → signaleringsgrenzen

Voorziening groot onderhoud cf. RJ 212

- Per component en tijdsevenredig opbouwen
- Bijv. Dakbedekking vervangen
 - Kosten € 250.000
 - Onderhoudscyclus 25 jaar
 - Hoe groot is voorziening per ultimo jaar 15?
- Antwoord: $15/25^e = € 150.000$
- Zo tel je voor alle gebouwen alle componenten op
- Voorziening zal veelal hoger uitkomen dan bij egalisatiemethode

Voorziening groot onderhoud cf. RJ 212

Beleidsrijk MJOP:

- Voldoende lange horizon → alle onderhoudscomponenten opnemen
- Alleen groot onderhoud in voorziening → geen klein onderhoud en geen kwalitatieve verbeteringen/uitbreidingsinvesteringen
- Reële onderhoudsbedragen en reële onderhoudstermijnen
- Rekening houden met huisvestingsplannen → indien besloten is tot afstoten/sloop gebouw of levensduur verlengende renovatie → uit MJOP/alleen noodzakelijk onderhoud zolang gebouw in gebruik

Voorziening groot onderhoud cf. RJ 212

Beleidsrijk MJOP:

- Geef bouwadviesbureau duidelijke opdracht
- Jaarlijkse beoordeling MJOP door school
 - Zijn bedragen nog reëel? → indexatie
 - Nieuwe beleidsvoornemens verwerken
 - Uitstel of naar voren halen onderhoud verwerken
- Eens per 3-5 jaar nieuw plan door expert

Overgang egalisatiemethode → RJ-methode

- Behandelen als stelselwijziging → rechtstreeks in het vermogen
- In jaar van overgang herrekenen en per 1-1 effect van de stelselwijziging corrigeren t.l.v./t.g.v. eigen vermogen
- Aanpassing vergelijkende cijfers niet nodig
- Stelselwijziging incl. effect daarvan op het vermogen toelichten

Overgang voorziening → activeren

- Behandelen als stelselwijziging → rechtstreeks in vermogen
- 3 mogelijkheden
 1. Retrospectief cf. RJ 140 → volledige terugwerkende kracht
 2. Retrospectief vanaf voorgaand boekjaar → onderhoudsuitgaven m.i.v. voorgaand boekjaar activeren en afschrijven → vergelijkende cijfers aanpassen
 3. Retrospectief vanaf huidig boekjaar → onderhoudsuitgaven vanaf huidig boekjaar activeren en afschrijven → vergelijkende cijfers NIET aanpassen
- Stelselwijziging incl. effect daarvan op het vermogen toelichten

Vragen?

Einde

Groot onderhoud

Ondersteuning vanuit de PO-Raad en VO-raad

→ Werkgroep ‘Verwerken groot onderhoud in jaarcijfers’ i.o.m. Werkgroep RJ660

- *Brochure (begin mei)*
 - Toelichting en duiding van RJ-uiting
 - Toelichting overstap van egalisatievoorziening naar voorziening cf. RJ dan wel A&A
- *Q&A's*
 - Overzicht van antwoorden op alle aan PO-Raad en VO-raad gestelde vragen
- *Handreikingen (o.b.v. vragen uit het veld)*
 - Afwegingskader voorziening of activeren & afschrijven
 - Model voor berekening voorziening groot onderhoud cf. RJ methode
 - Hoe kom ik tot een beleidsrijke MJOP?
- *Bijeenkomsten/ webinars (o.b.v. vragen uit het veld)*

→ **Vragen? Ondersteuningsbehoefte? Mail ze naar: r.goedhart@poraad.nl**

Agenda

13:00 Welkom/ introductie

13:15 Inspectietoezicht op financiën

14:15 Pauze

14:30 Verwerking groot onderhoud in de jaarcijfers

15:30 Actualiteiten

16:00 Afronding

Actualiteiten

Professionalisering en begeleiding startende leraren en schoolleiders.

- Bedrag per leerling in beschikking bijzondere bekostiging
- 2023: € 55,59 per leerling (nog niet in overzicht op DUO instellingsinformatie)
- 2023: uitbetaling januari-juli
- Nieuwe afspraken over inzet middelen per 1-8-2023 (RATO's?)

Arbeidsmarkttoelage per 1-8-2023

- Onderwijsakkoord (april 2022): CAO afspraak → lukt niet voor 1-8-2023
- Huidige regeling wordt voortgezet:
 - In ieder geval tot einde kalenderjaar 2023
 - **minus 35 mln** (al ingezet voor arbeidsmarkttoelage schoolleiders) → **daling ca 1/3^e**
 - Huidige verdeling over scholen blijft

Actualiteiten

Financiering Basisvaardigheden

Tot 2025 Subsidies:

- nieuwe ronde subsidie basisvaardigheden 2023 voor schooljaren 2023/2024 en 2024/2025
- geen loting maar o.b.v. prioriteitsscholen/ZZS en CBS indicator

Vanaf 2025 structurele financiering voor basisvaardigheden PO

- Via nieuw financieringsinstrument → moet nog nader worden uitgewerkt
- Vanuit RA middelen onderwijskwaliteit + mogelijk deel lumpsum schoolbesturen

→ *Nu wordt echter veel onduidelijkheid over structurele bekostiging basisvaardigheden → "Kan ik 'NPO-personeel' vast contract bieden?"*

→ *In 2025 basisvaardigheden op 4 manieren verstrekt*

Actualiteiten

Financiële verantwoording

- Beeld 2022
 - Begroting +/- 325 mln.
 - 65% schoolbesturen positief resultaat
 - 85% positiever dan begroot

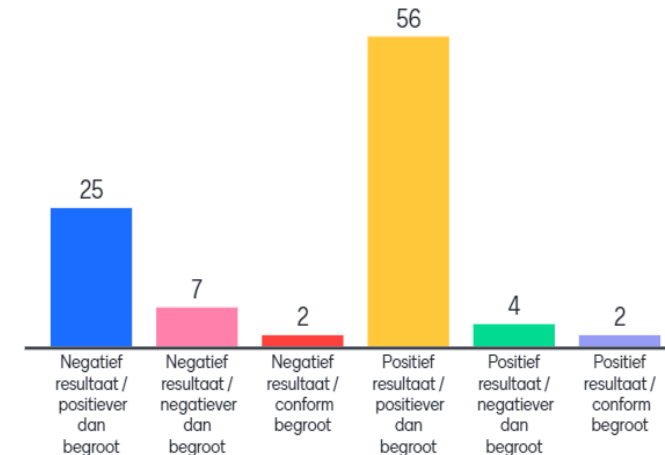
Redenen positievere beeld:

- NPO gelden en arbeidsmarkttoelage
- Tekort aan personeel
- Hogere OAB dan begroot
- Indexatie (waarvan een deel voor pensioenlasten in de toekomst)
- Extra middelen swv
- Combi van bovenstaande

→ **Licht financiële positie toe in bestuursverslag!**

- Korting Samenwerkingsverbanden
- Conceptwetsvoorstel handhaving reserves

Beeld financieel resultaat 2022

Actualiteiten

Kostenstijgingen

- In mei regeling bekend voor compensatie gestegen energieprijzen, incl. uitschietersregeling

Allocatiemodel

- Wie is bezig met het heroverwegen van het allocatiemodel?
- Afwegingskader allocatiemodel

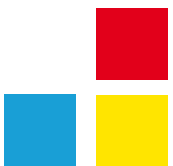
Beroepsprocedure

- 19 april: beroepsschrift indienden bij rechtbank Midden-Nederland
- 11 april: webinar toelichting beroepsschrift deelnemers gezamenlijk beroepsprocedure
- Documenten waaruit schade vanuit niet volledige bekostiging 2022 blijkt

12 april 2023 Digitale vragenuurtjes financiën PO (11:00 - 12:00)
12 oktober 2023 Kennisgroep financiën (13:00 – 16:00)

Voor meer informatie: website PO-Raad

www.poraad.nl

